

Мистецтво

Державний стандарт початкової освіти

Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна. 1-2 клас

Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна. 3-4 клас

Згідно рекомендацій наказу МОН України від 13.07.2021 року № 813

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

І ЦИКЛ (1-2 клас)

ВІДТВОРЮЄ ХУДОЖНІ ОБРАЗИ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЗА ЗРАЗКОМ, КОРИСТУЄТЬСЯ РІЗНИМИ ХУДОЖНІМИ МАТЕРІАЛАМИ

Орієнтовні рекомендації до змісту матеріалу перевірки

Перевірка має виявляти не ідеальну точність, а здатність дитини сприйняти форму, колір і настрій зразка, а також її вміння тримати інструмент (пензлик, олівець, стеку) та орієнтуватися на аркуші.

Орієнтовані рекомендації до критеріїв оцінювання

Сформовано	Формується
Учень/учениця уміє виділити головні елементи зразка (форму, колір). Самостійно дотримується послідовності виконання. Впізнавано передає пропорції та деталі. Регулює натиск олівця, не виходить за контур. Охайно працює з фарбами. Володіє прийомами розкачування, сплющування, з'єднання деталей. Виріб тримає форму та є цілісним. Самостійно готує робоче місце та прибирає його. Рационально використовує матеріали, працює охайно.	Учень/учениця потребує постійної допомоги та покрокового показу. Робота суттєво відрізняється від зразка через порушення форми або пропуск етапів. Натиск занадто слабкий або надмірний (рве папір). Кольори в палітрі та на малюнку змішуються випадково (брудно). Не може самостійно надати пластиліну потрібної форми. Деталі виробу погано закріплені та відпадають. Потребує нагадувань про правила гігієни (серветки, стаканчик з водою). Робоче місце після уроку лишається засміченим.

ПРЕЗЕНТУЄ СТВОРЕНІ ХУДОЖНІ ОБРАЗИ, ОПИСУЄ, ЧИ ВДАЛОСЯ ВТІЛИТИ ТВОРЧИЙ ЗАДУМ

Орієнтовні рекомендації до змісту матеріалу перевірки

Для оцінювання цього результату навчання критерії зміщуються з практичного виконання на мовленнєву та рефлексивну діяльність дитини.

Орієнтовані рекомендації до критеріїв оцінювання

Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно або за мінімального спонукання вчителя демонструє свій виріб/малюнок класу чи групі. Вміє чітко назвати, що або кого зображено. Придумує назву роботі або імена персонажам, додаючи до презентації елементи власної фантазії чи маленьку історію. Висловлює емоційне ставлення до результату. Співвідносить початкову ідею з результатом навчання: розуміє, що вийшло так, як планувалося, а що змінилося в процесі. Здатний помітити та назвати труднощі, з якими зіткнувся. Приймає доброзичливі зауваження вчителя чи однокласників і розуміє, як зробити краще наступного разу.	Виявляє помітну тривожність або відмовляється показувати роботу без індивідуальної підтримки вчителя. Обмежується констатацією одного слова, не розкриваючи образ, або просто мовчки тримає роботу. Не може пояснити, хто або що є головним об'єктом на малюнку/виробі. Не розрізняє поняття «задум» та «результат»; не може відповісти на запитання, чи вийшло заплановане. Критично оцінює роботу лише на рівні «добре/погано», не пояснюючи причини. Не бачить очевидних помилок.

II ЦИКЛ (3-4 клас)

СТВОРЮЄ ВАРІАНТИ ЗАПРОПОНОВАНИХ ХУДОЖНІХ ОБРАЗІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, КОРИСТУЄТЬСЯ РІЗНИМИ ХУДОЖНІМИ МАТЕРІАЛАМИ

Орієнтовні рекомендації до змісту матеріалу перевірки

У II циклі оцінюється вже не просто первинне фантазування, а усвідомлена трансформація образу, вміння стилізувати, передавати простір, динаміку та свідомо обирати художні матеріали для реалізації власного задуму.

Орієнтовані рекомендації до критеріїв оцінювання

Високий рівень	Створює оригінальний, ні на що не схожий варіант образу. Сміливо фантазує, передає складні емоції чи рух. Майстерно володіє матеріалами: експериментує, змішує складні відтінки, поєднує різні техніки. Працює повністю самостійно.
Достатній рівень	Створює свій варіант образу на основі зразка (змінює деталі, кольори, додає свій сюжет). Впевнено користується інструментами, охайно зафарбовує, правильно змішує фарби. Працює сам, інколи перепитує пораду.

Середній рівень	Творчих змін майже немає — просто копіює зразок вчителя або сусіда. Боїться придумати щось своє. З матеріалами працює невпевнено. Потребує підказок та допомоги, роботу часто лишає незавершеною.
Початковий рівень	Не може створити образ навіть за покроковим показом. На аркуші — хаотичні лінії або плями. Матеріалами користуватися не вміє. Працює лише за умови «рука в руці» з вчителем, швидко кидає роботу.

ПРЕЗЕНТУЄ ВЛАСНІ ХУДОЖНІ ОБРЗИ, ОЦІНЮЄ ВЛАСНУ ТВОРЧІСТЬ, ПОЯСНЮЄ, ЩО ВДАЛОСЯ

Орієнтовні рекомендації до змісту матеріалу перевірки

Перевірка проводиться у формі мініпрезентацій, «аукціонів творчих ідей», виставок-вернісажів або ведення творчого портфоліо наприкінці тематичних блоків.

Орієнтовані рекомендації до критеріїв оцінювання

Високий рівень	Учень/учениця будує впевнену, зв'язну й цікаву розповідь про свій твір та його головну ідею. Самостійно й доречно вживає мистецькі терміни; чітко обґрунтовує, чому обрав саме такі кольори, композицію чи матеріали. Дає глибоку й об'єктивну самооцінку. Точно називає свої успіхи, аналізує помилки та знає, як їх виправити в майбутньому.
Достатній рівень	Самостійно та послідовно презентує роботу, зрозуміло описує сюжет і свій задум. Розуміє логіку використання художніх матеріалів та кольорової гами, але інколи потребує навідних запитань для точного формулювання. Правильно вказує на те, що вийшло найкраще, і може назвати, які саме етапи роботи викликали труднощі.
Середній рівень	Презентує лише за спонуканням вчителя. Опис бідний — просто перелічує намальовані предмети без пояснення ідеї. Не може пояснити вибір кольорів чи техніки, мистецькі терміни не використовує. Оцінює роботу поверхнево (лише на рівні «гарно / негарно» або «подобається / ні»). Потребує постійної допомоги вчителя, щоб знайти свої помилки.
Початковий рівень	Відмовляється або дуже соромиться показувати й коментувати свою роботу навіть перед малою групою учнів. Повністю відсутнє самооцінювання та розуміння результату своєї праці; не помічає, що робота незавершена або зіпсована.

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

І ЦИКЛ (1-2 клас)

ОПИСУЄ ВРАЖЕННЯ ВІД СПРИЙМАННЯ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА, СЛОВЕСНО ХАРАКТЕРИЗУЄ ТВОРИ МИСТЕЦТВА

Орієнтовні рекомендації до змісту матеріалу перевірки

Матеріал для перевірки має будуватися на високохудожніх музичних творах (український фольклор, дитяча класика), які мають яскраво виражений образний зміст, чітку зміну настрою, темпу або динаміки.

Орієнтовані рекомендації до критеріїв оцінювання

Сформовано	Формується
Учень/учениця визначає загальний настрій твору без допомоги вчителя. Описує музику 2–4 словами. Пов'язує почуте з життєвими образами.	Визначає характер музики лише за допомогою навідних запитань або наочних карток. Відповідає переважно однослівно чи неточно. Вагається у розрізненні контрастних настроїв.

ВИЯВЛЯЄ СТАРАННІСТЬ У СПІВІ, ВІДТВОРЮЄ ЗА ЗРАЗКОМ ЗАПРОПОНОВАНІ РИТМИ

Орієнтовні рекомендації до змісту матеріалу перевірки

Матеріал має відповідати віковим анатомо-фізіологічним особливостям голосу здобувачів освіти (невеликий діапазон, короткий дихальний цикл) та викликати емоційний відгук.

Орієнтовані рекомендації до критеріїв оцінювання

Сформовано	Формується
Учень/учениця завжди виявляє старанність; співає природним голосом без крику; вчасно починає та закінчує спів разом із класом; чітко вимовляє слова пісні. Безпомилково і точно відтворює за вчителем («луною») прості ритмічні малюнки за допомогою плескання, тупання чи шумових інструментів. Дотримується правильної співацької поведінки (сидить або стоїть рівно) під час виконання.	Співає пасивно або, навпаки, зривається на крик; часто не встигає за загальним темпом («ковтає» закінчення слів); потребує підтримки вчителя або фонограми для утримання мелодії. Помиляється при повторенні ритму (збивається з темпу, пропускає паузи); відтворює ритмічний малюнок лише після кількох повторень або за допомогою навідних жестів учителя. Періодично

	відволікається під час колективного музикування.
--	--

II ЦИКЛ (3-4 клас)

ОПИСУЄ ВРАЖЕННЯ ВІД СПРИЙМАННЯ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА, СЛОВЕСНО ХАРАКТЕРИЗУЄ ТВІР З ВИКОРИСТАННЯМ МИСТЕЦЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Орієнтовні рекомендації до змісту матеріалу перевірки

Матеріал для перевірки має включати складніші за формою та змістом музичні твори (програмна інструментальна музика, фрагменти з балетів, опер, кантат, симфонічних поем), які мають чітко виражені елементи музичної мови.

Орієнтовані рекомендації до критеріїв оцінювання

Високий рівень	Учень/учениця самостійно, розгорнуто та логічно описує свої враження від твору. Безпомилково, доречно та вільно використовує широкий спектр мистецьких термінів (лад, тембр, регістр, динамічні відтінки, жанр, склад виконавців тощо). Обґрунтовує свої думки, проводить глибокі паралелі між засобами виразності та художнім образом. Самостійно виявляє контрастні зміни у структурі твору, визначає його форму та характер на високому рівні.
Достатній рівень	Учень/учениця самостійно характеризує музичний твір, висловлює власне ставлення. Загалом правильно використовує базову мистецьку термінологію, але опис може бути менш розгорнутим, ніж на високому рівні. Правильно пов'язує характер музики із засобами виразності, але іноді потребує незначного уточнення вчителя щодо складніших понять. Розрізняє жанри та форми творів, аналізує почуте із незначними підказками або за орієнтовним планом-схемою.
Середній рівень	Учень/учениця описує враження від твору за допомогою навідних запитань учителя. Мистецьку термінологію використовує фрагментарно, часто замінюючи її побутовими словами. Здатний визначити лише базові, очевидні характеристики (швидко/повільно, голосно/тихо). Зв'язок між емоцією та засобом виразності встановлює лише за прямої допомоги вчителя. Відповіді часто односкладні, припускається помилок при розрізненні складніших жанрів.
Початковий рівень	Учень/учениця сприймає музичний твір пасивно. Описує емоції вкрай односкладно. Мистецьку термінологію у мовленні не використовує. Не може встановити зв'язок між характером

	музики та заходами її виразності навіть за наявності навідних запитань чи наочності. Потребує постійної допомоги, стимуляції та значного контролю з боку вчителя.
--	---

СПІВАЄ ВИРАЗНО, ВІДТВОРЮЄ ЗАПРОПОНОВАНІ РИТМИ (СОЛО ТА В ГРУПІ), ІМПРОВІЗУЄ З РИТМАМИ

Орієнтовні рекомендації до змісту матеріалу перевірки

У II циклі навчання оцінюється не просто правильне інтонсування, а художня виразність — здатність передати характер твору за допомогою динаміки, штрихів та дикції.

Орієнтовані рекомендації до критеріїв оцінювання

Високий рівень	Учень/учениця співає художньо, емоційно та виразно. Самостійно та доречно використовує динамічні відтінки та штрихи для передачі характеру пісні. Абсолютно точно, самостійно і впевнено відтворює складні ритмічні малюнки. Ідеально тримає власну партію під час групового музикування, слухає інших. Виявляє високу творчу свободу. Миттєво та оригінально створює власні ритмічні відповіді чи супроводи, які не копіюють вчителя, а є завершеними і логічними.
Достатній рівень	Учень/учениця співає виразно. Загалом дотримується потрібного темпу, штрихів та динаміки, але іноді потребує нагадування вчителя щодо дикції або вчасного взяття дихання на довгих фразах. Самостійно та правильно відтворює запропоновані ритми. У груповій роботі тримає ритмічний малюнок, але зрідка може орієнтуватися на сильніших учнів чи лідера групи, щоб не збитися з загального темпу. Успішно імпровізує з ритмами за аналогією, створює прості, але правильні ритмічні малюнки у творчих завданнях.
Середній рівень	Учень/учениця співає пасивно, мелодію відтворює лише частково. Не вміє самостійно використовувати динаміку та штрихи, співає на одному рівні гучності, часто «ковтає» закінчення слів. Помиляється при відтворенні ритму соло. У групі працює невпевнено, постійно потребує наочного показу вчителя або підтримки сильніших однокласників. Має труднощі з фантазуванням; замість імпровізації намагається точно скопіювати ритм, який щойно почув від учителя, або створює хаотичні удари поза темпом.

Початковий рівень	Учень/учениця відмовляється від співу. Не реагує на вимоги щодо виразності, штрихів чи темпу пісні. Потребує постійної індивідуальної допомоги. Не може відтворити навіть найпростіший пульс або ритмічний малюнок ні соло, ні в групі. Повністю втрачає ансамблевий зв'язок з класом. Не виявляє спроб творчої діяльності, повністю ігнорує завдання на створення власних ритмів чи імпровізацій.
----------------------	---